

davali stavljanje u pokret čitavog istančanog pravosudnog niza engleskog pravosuđa (sama rasprava pred Kućom Lordova je trajala 8 dana, a presuda je izrečena tri mjeseca kasnije). U stvari i tužitelj (naručilac) i tuženi (brodar) uspjeli su sa svojim zahtjevima, ali je rezultat toga da je tužitelj morao tuženom platiti prekostojnice. Troškovi nisu dosudjeni, jer su stranke bitno s jednakim zahtjevima uspjele.

Vijeće je naglašavalo potrebu oštrog razlikovanja lučkih zaključnica ("port charter-party") i obalnih zaključnica ("berth charter-party"). Prema lučkoj zaključnici dovoljno je da brod stigne u luku u određenom vremenu, a prema obalnoj zaključnici potrebno je da brod pristane uz obalu i preda pismo spremnosti. Da li se radi o lučkoj, odnosno o obalnoj zaključnici, proizlazi iz izraza koji su upotrebljeni u formularu zaključnice.

E.P.

ENGLESKI TRGOVAČKI SUD /Queen's Bench Division/

Presuda od 1. IV 1960.

Reinhart Company c/a Joshua Hoyle & Sons, Ltd.

Kupoprodaja pamuka pod uvjetima C&F - Izmijenjena CIF forma koja se upotrebljava u C&F ugovoru - Značenje klauzule "u slučaju da pamuk dodje u....., a bude oštećen u zemlji porijekla, prodavalac će isplatiti kupcu svaki gubitak koji nije obuhvaćen osiguranjem" - Značenje izraza "u i od" te "izgubljeno ili ne" - Kupac mora osigurati robu i za štete koje nastanu prije ukrcanja na brod

Kupoprodajnim ugovorom C&F, koji je sklopljen u izmijenjenoj formi CIF tipskog ugovora Liverpool Cotton Association Ltd., prodavalac Reinhart Company prodao je kupcu Joshua Hoyle & Sons, Ltd., 300 bala pamuka, koji se morao otpremiti iz meksičkih luka do Liverpoola u partijama od 50 bala mjesečno.

U točki 8 ugovora predviđeno je da će, u slučaju da pamuk stigne u Veliku Britaniju, a bude oštećen u zemlji porijekla - ukoliko ne dodje do sporazuma stranaka o naknadi štete - Lloydov stručnjak utvrditi štetu, te će prodavalac naknaditi kupcu svaki gubitak koji nije obuhvaćen osiguranjem.

Na jednoj isporuci u Liverpoolu utvrđena je šteta, koja je nastala u zemlji porijekla. Šteta je nastala uslijed toga što je roba prije i za vrijeme ukrcaja na brod u luci ukrcaja bila izložena kiši, a i prilikom utovara na kamione, kojima je dopremljena iz unutrašnjosti, padala je kiša.

Kupac podnosi tužbu, te traži naknadu štete od prodavaoca. Poziva se na odredbe toč.8 ugovora. Navodi da je ugovorena prvenstveno forma CIF ugovora, i da točka 8 očito spada u CIF ugovor, pa ju stoga treba primijeniti u izmijenjenom obliku tako da se riječ "prodavalac" umetne iza riječi "svaki gubitak koji nije obuhvaćen osiguranjem", ili da se ispuste riječi "koji nije obuhvaćen osiguranjem". Poziva se na odredbe ugovora po kojima kupac mora zaključiti osiguranje, a prodavalac da ga mora obavijestiti neposredno prije ukrcaja robe o imenu broda. Tvrdi da je bio dužan osigurati robu od časa ukrcaja, pa da nije odgovoran za štetu koja je nastala prije toga. Polica o osiguranju koju je on sklopio ne obuhvaća štetu nastalu prije dolaska u luku ukrcaja, jer se osiguranje odnosi samo na "u i od luke".

Sa svoje strane tuženi navodi da se radi o CIF formi s potrebnim izmjenama za C&F ugovor. Osiguranje robe, (kratica "i" kod CIF ugovora), jer se ne nalazi sadržano u cijeni, prešlo je u dužnost kupca. Kako kupčeva polica, kojom je osigurao predmetnu robu sadrži klauzulu "izgubljeno ili ne", a budući da je izričito osigurana i šteta koja može nastati u zemlji porijekla, bez važnosti je da li se ta šteta dogodila prije ili nakon zaključenog osiguranja, pa da je, prema tome, pretrpljeni gubitak obuhvaćen osiguranjem. Ističe, ako se točka 8 ugovora primijeni, da treba to učiniti u skladu s doslovnim tekstom, a nikako drukčije.

Sud je tužitelja odbio s tužbenim zahtjevom.

Sud je utvrdio, da je pitanje značenja izraza "izgubljeno ili ne" riješeno u predmetu Sutherland c/a Pratt and Others (1843.), pa da se polica s takvom klauzulom smatra odštetnim ugovorom, kojom se osiguravaju svi prošli i budući, potpuni i djelomični gubici, koje pretrpi osiguranik s obzirom na osigurani interes.

Iz obrazloženja:

Kupoprodajni^m C&F ugovorom tužitelj je bio dužan zaključiti pomorsko osiguranje, i pored ostalog osigurati štetu nastalu u zemlji porijekla robe, što je i učinio. Prema tome tužitelj, jer je osigurao rizik, ne može se pozivati na odredbe toč.8 ugo-

vora, koje se trebaju doslovno primijeniti. U slučaju da i nije osigurao rizik, ne bi mogao ostvariti pravo iz te točke ugovora, jer bi tada bio odgovoran tuženom za štetu nastalu zbog neispunjenja preuzete obveze.

/LLIR 1960, str.483-490/

K.S.

Bilješka. - U gornjoj odluci govori se o izmijenjenom obliku CIF ugovora, i pod tim se misli na ugovor C&F, jer je formular za CIF ugovor u konkretnom slučaju prilagodjen za kupoprodaju C&F. Klausula C&F spada takodjer u kategoriju pomorskih kupoprodaja kao i klausula CIF, te je s klauzulom CIF jednaka u pogledu prava i obveza, prijelaza rizika i vlasništva. Jedina je razlika da prodavalac nije dužan zaključiti ugovor o pomorskom osiguranju, i da premija za osiguranje nije uključena u cijenu.

Klausula C&F u posljednje vrijeme sve se više ugovara, i to ne iz čisto trgovačkih razloga, nego zbog državnih propisa, koji su donijeti u mnogim zemljama uvoznicama, naročito u nekim državama Latinske Amerike i Azije, prema kojima roba može biti osigurana samo kod domaćih osiguravajućih društava.

S.B.

ENGLISKI TRGOVAČKI SUD /Queen's Bench Division/
Presuda od 9.V i 10.V 1960.

Vidler & Co (London), Ltd. c/a Silcock & Sons, Ltd

Kupoprodaja CIF - Klausula o zabrani izvoza - Dužnost prodavaoca da preuzme potrebne mjere da dobije dozvolu izvoza

Prodavalac, firma Vidler, sklopila je s kupcem R. Silcock & Sons ugovor o kupoprodaji 2.000 tona stočne hrane iz Egipta, CIF luke Ujedinjenog kraljevstva. Ugovor je između ostalog sadržavao klauzulu: "U slučaju zabrane izvoza...., ili u slučaju nekog upravnog ili zakonodavnog akta vlade države porijekla robe, koji bi sprječavao izvršenje ugovora, ugovor će biti raskinut". Prodavalac nije robu isporučio, navodeći da je u međuvremenu Egipatska vlada donijela zabranu izvoza, te je on pozivajući se na navedenu klauzulu smatrao da je ugovor raskinut. Kupac se nije složio s tim stajalištem, te je predao slučaj arbitraži. Arbitri se nisu u